

Тыва АССР-ниң Дээди Совединин органы

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң органы

«Ленин даглары» дээр шинчилел-шенелде баазазынга болгаш кәдәэ ажил-агыйның Немчиновкада эртем-шинчилел институтунга партияның болгаш чазактың удуртукчуларының чорааны

Оон соонда «Ленин даглары»
дээр шинчилел-шенелде баазанын

Ажыл-агыйларның шөлдерин
болгаш шинчилел-шенелде баазы-
ның фермазынга шинчилел-шенелде
ажылдарының байдалы-биле таныш-
канының соонда биология эртемин
хөгжүдеринин болгаш оон челиниш

Академик Т. Д. Лысенко, Казанский ашха-агынын В. И. Ленин атты Буту-аилде аземиадынын притентизм М. А. Олышанский, Казанский ашха-агынын Буту-аилде аземиадынын чингине кезигетун А. Е. Шевченко, а ол ыкка СЭКП Москва Комитетинде секретары Г. Ф. Абрамов, Мобилхукомбиндагы В. И. Коновтов, СЭКП Тынн кидилтер эргекчилери В. Ч. Кирялин, И. С. Павыкин, Е. М. Чархин, «Правда» солунун ку редактору П. А. Сатюков, «Известия» солунун ку редактору А. И. Алеев.

Четоведенишишкинин лужу
ажылчы чоңнары айттыгы чорун
халдамырды эриглердин, эми
ралдын эки байдалдарын чогу
качылган турар, экономика та
биле коштак жөүгүдөлгү чүрүн
мурунга перестивизмиз
ажылды бээрин профессор Руби
тейин тодарып чугаалаан. Амгы
чырыг херелдегилерди чарыгдан
рар хуузуңа херенгилерин аны

Комиссия чугалажым көөр
луг ай ийтарыны Прага улу
ситединин ректору Ярослав Ма
айтыкчи. Чусеелден ишкенин
рери экономикаы талашы-биле
залы болур дээр меге теория
ууду демисежир ужураат бис
ду чугалаан. Соолгу чылдарды
лыг айгырыктар эд-не тодаргай
ганын, дайынны кустери я
аштырышкындарга таварыш
база чугалажым көөрү чугула

боой тузун турар. АКШ-тын
ламчызы — ол хэзге, бисте
нувусту денгистай базарын
гаш бистин зурттарыыстан
ты соруп алырынчын чепсе
ден, Ороз мезегезин. Бо чорун
ны болгаш Африканын зуртун
базз хаммазжып турар деп ол
чуугалаан.

Экономиктиг айтырыгларда
мазыртыг атомжуг куулаарын
айтырынын дугайын доктор

«Шялчиригний үзінде
деңизиникини дүжүрери-биле
кан бүгү айтырыгларын бол
гелерин национал болгаш
аразының буулуг хемчеглерин
газы-биле шийиттирлеп б

чепсег-
хольмш-
гаш бер-
улустар
иниң ар-
олур деп

«Чепсегленишкинни дүжүреринин

ЭКОНОМИКТИГ УЖУР-ДУЗАЗЫ» ДЕП КОМИССИЯДА

Шерия бүтүрүгчлери табың
руке шилчидерия үе-шагы болган
елеткек кемчелерия негиз турар
тойлайзан деп, профессор Рүйиш-
ийи чугалазан. Ылыг болза-
мак ыдыг кемчелерияд болдуан
болуру болган ажыктын дегегей-
ини ийги дайынныи сөзүндө элөз
аш капиталыстик турттард шерия
үдүрүгчлерики мурунку териче
н уузг кемчелер шилчидерия ба-
дыткан турар.

«Соот дайныны» эгээрээр тургуулан кызыгарлашкыларындыа улаустар аразынын салымн (жүзөс хостар бола, ол садым улау аргалы болурун совет өртемдө аймакта. Улаустар аразынын салымны суугу жогхүдүн НАТО-ну дайнысыраак эвчилленин экономикти буттаментини — аянты рыноктаншаз хаалгы организацияларын тургу турар-биле кычар-даа лүүшөс деп ол ошазан демдөлөн. Иям-тургуу аянтыла тургуулагу туртар деп эргеге болмаш кайы-кымынга ажитын болуу чорукка уде-эилеш, кады ажилдыны болуу улаустар аразынын суугу организацияларын тургууар дөш Совет Эвилли туржуу турар.

Чөпсегеннишикинни дүжүр а
тырыларга хэй чурттарини экон
мистерияни арамга солгу уде ч
чип алыгын чөпсөргөжилтеги О
фор уштеристерини профессор
Оффорд демегдөн. Чөпсегенни
кенин дүжүрн солгууде шитини
лесе чогуур ан чугула айтырм
нын дугайын чугулаашыан, пр
фессор Оффордун айтканы бола
делегенин чогууну 46 хуузу ай
дырал деңсели ан-не чавым, кошк
кажудегил чурттарда амга чег
чурттан туур.

ГДР-де шериг чарыгдалдары ч
нун кижэ бутуругне олашты
АКШ-та, а ол ыкшам ГДР-де ше
чарыгдалдарына боларга хей
тап өзгөш дээрин немец эконом
дыктанат. Аденгаурин чазас
шери чарыгдалдарын үргүлчү өстүр
а болушун шеринге атомнуг бол
м чедип алырын ам орадашын
рер. «Ол полжотка бүтү Европ
кончуг аймакты болуп турар»
Юрген Кутинский ошолан демил
гон.

он-
тыр
риг
ка-
ист
ше-
ул.
ба-
ту-
га
лен
ег-

Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң ийиги сессиязы

Эртегинин 10 шакта депутаттар олгаш аалчылар залга олурупкан урда, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң даргазының орадакчылары

1. Тыва АССР-ниң Советтерининиң ажылынга хей-ниити эгелээшкининиң улам ыңай калбартып хөгжүдөр болгаш СЭКП-ниң XXII съездининиң

3. Тыва АССР-нин Дээдэ Соведин депутаттарын кыйгыртырыны чүрүмүнүз дугайында хоойлу.

Бо айтыргыны Тыва АССР-ни

на, Барыш-Хемчик районунуң Ак-
вурактан депутат эш Д. Салч
Тыва АССР-ниң Дээди Соедий
Презиумунуң даргазы эш М. Куз

ми-
До-
ам,
ния

Ногаз ажаакчылары ногааларнын
бок-чашпанын аштаар дээр куже-
нишкенин ажилдап турар. Олар
боп-биде кады ногааларны суггарар
ажылда база чедишкенин чорудуп
турар.

100

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

100

Тыва АССР-нин Советтер
Кызылынга хей-ниити эгелээн
улам ыңай калбартын көгжүд
гези СЭЭП-нин үүнүшү

Тыва АССР-нин Дээди Со
лүйгү сессиязы бодунун
оюн-биле дооскан.

ВЕДИНИИ
ЖЫЛЫ

Советтерниң ажылынга хөй-ниитиниң калбак киржилгези—
бистиң чедишкиннеривистиң идегелдиг үндезини

Тыя АССР-ниң Дээди Советинин бүткүл сессияларында аялымы болза, бүткүл ХХП сессияларинин төмүндү шикитирилерин болгаш СЭКП-ниң программасын амырларга ботталзыр деп, чеди чыдым дертку тыяным планын чедизишкенин күөсүр деп Совет Эмлендизинин уластура политикаин болгаш күш-ажалтын айтамыз. улук кедрүрүшүмүз эмескейиш туурал магалык үөдө эрттиририн өш Мендуме болууну аялымын агазын чыгуадылаз.

областарын уезгериин булгауу болза, публлкацияны Барыын-Темчик болгаш еске-даа чамдык районнарында депутаттар болуктериин (чөүлөдериин) турутуун туурар. Чикээ, Зриг-Барлык Дээди Советтин ИЙтилак суруунун согулда окурттарында кээзе, район Советтериге болгаш АССР-ниң Дээди Советиге солгуттууран депутаттар боттарынын күженишкенирин каттиштирип, солгучулар ортузунга чалгыс демкич аямыды чорудуп туулар. Район Советинин 2. кээзе Со-
савалдарын болгаш солгучулар чамдарынын талазы-биле аялыдым чамдарында дугайым сессиялар уезине депутаттарга аялыдым туулар.

Советтерин болгаш оларын күс-комарынын шикитирилерин күсүдир талазы-биле организацияч аямызга чүтүле апарар. аямыдычыларын эвес, харын бүтү хэй-ниятиин кийришкериин буугаа. Иыдыг турубае, Баа-Хем райкууском бо чыдым агазынде Федоровска кээзе Советинин аялы дуузалат туур.

Чикээ-Темчик районунуң Бора-Тайга кээзе Советинин куруум комитетин аялыг апарар өш Чартак-Хуналык агазынын-биле 1962 чыда 6730 мынтары болгаш чалаа үшүтери олурун, 2640 метр талагитирилер кий белекком, үш кукуту касыла, хэй-хэй полигидирилерин болгаш санитар бедидирилерин тургускан. Улуз-у туудуун агаралы-биле ол кээзе Советте 50 олурут - интернаттын болгаш 20 олурут тургалр полигидири тургалар.

Барыын-Темчик районунуң «Бол-
ларын турулар аялы чегинге таарыштыр кийригерине аялыккай кийрил, күш-ажал хоойлуун болгаш хөжөженирин күш-ажалын байдалдарын организацияларга калчак сатып туурын өй-ийде хынап, совет өб-бузине бийгиларына кий болуп, «Совет хөжөженине» деп хала солугуу тургалуу үндүрүп, хөжөженирин өөредилге болгаш бот-тыныгыр уран чүтүле кийричине халдышкыны болгаш

шынгыс аямыр кылдыр кийириги кийиригерине биче эвес ролуу эш-хузуунун суларм ойнап туур.

Райсоветтин депутатид, күсүсөм кеейиугу эш Руудинин даргалзаны Кызыл-Мажали АТК-ында эш-хузуунун сулу хөжөжериин доктаам кыруп, корум-чугум үрекчигерине хэй-ниятиин улуу салдары чедир-тир туур. Техникаын шын эвес аямылаанын, автомашиналарын чымылар чот септенини болгаш күш-ажалын сатыла-чурууну уруенини

Кызыл доорукчуокууну админист-ративтик комиссияда 1961 чыдын-ийини чартында администрация талазы-биле аялыгыра халмажыру чус аямы хөжөжериин көргөп, ыччал-ажал комиссиянын чалгыс-даа доктаам күсүттенин.

Тыза АССР-ниң Дээди Советинин Президиум болгаш Министрлер Чөүлүд аямыды чөйчарын хэй-ни-ти бот-тыныгыр организацияларын биле халызааны элээн өккидили-рини аямыды ботталып ботталып

Узлетүрүүнү, транспорттун, туду-
чк, шкколаларын, эмгелге-профис-
тикасын, култура-чырымдыын
болгаш коммунал-задырылга
ларынчн ажылы олоон экижэнын
Мендуге демегделээ.

болгаш организмачы ажыдылар
багытайгы хуннеринден ээлеп-е-
чоруа бергенер. Соңукчулар ор-
тузунга ажыдын чал хевиринин
болгаш аргаларынчн бо жнн үдөгө-
ринн бүгү эмгег-биле нестердир

ниң Даади Советиниң Президиумунун
1962 чылдын апр 26-дагы Чарлыы
турбуке, бо унуштерге узур деки-
сел таланы-биле хей-ниитиниң ие-
печинилары чамдын район болгаш
кедээ Советтерге ама-даа тургусту-
нган.

квартал болгаш кулдуучу комитетте-
рин мынчага чедир беанн тургу-
лаан. Баа-Хем, Таңды райкуксом-
нар мыдыг комитеттерге чогуур дуза-
ны көргөспөс, оларынчн эмгелчө-
кшннерин дегтикөс болур турар. Ыа-

гаш политиктиг орулгаларын че-
дишкенинчн күөсөдирчиге, соңи-
а-листг култура-ачылырал даади
демиселге улаандырбышкан, олар-
нын ачылчыне кичээнгейин күш-
тедирер херек.

ниитинин салдарынан аргазы-
биле кижилерин кижиндер амыл-
уусучу дружиналарын болгаш эки-
хуузуун сүдүтканын ачылын эки-
дирчиге улаггаан хемгелчегин ду-
гайын илетмелчи айтыкан.

ажылын хыгалан болгаш оларга то-
даргай дузаны чедирген. Бо айты-
рыларын талазы-биле райкуксом-
нар секретарларынын бир хун се-
кениары арттирген. Даади Советтин
Президиумунун чанында штатта

[illegible]

болган хей-нянти организацияларын шимарларын бодууга үштүрбүшкөн. Советтер улам-на ийинтийни организацияларын бодуу чидары—деп, ЭЭКП-нин Программасында чыгуалган турар.

Программанын айтмышкынына куушетишкан, бизиң республиканын ажалыч чоннар депутаттарынын Советтери областың партия өргөздигинин ууртуулганы-биле тапсыз-масыздыг ажалын экижи-лди, ажалчыларнын, коткозчуларын болган иттегалтепсинин арадан активти көүөдирини чедип тавган.

Депутаттар Н. А. Гальченко (аа-зат), Хемнин район ажалынсын эргекче-лгич), С. С. Соина (Чадананын кал-дыз-союкс эргекчилиг кал зоотех-лиги), О. С. Тугер («Барлык» сов-хозтун директору) болган эске-аа чымдык депутаттар сонугукуланын биле ажуршылдык, боттарынын ажалын луттайдында оттеттарын дая-болгы турарлар. Боттарынын бейик хүдөзгөчлигин дугайын уттуулкан болган сонугукуларынын бүүүрелан шымыктырбай турар депутаттарга тамаарыштыр депутаттарын дедир кийгиртир аутайнына тоюбууну иди-ли ажалгыз чогуур.

Танды район Советиния калды ажал-агыт талазы-биле комиссиясы (ларгыз депутат В. И. Рудин) калды ажал-агыт продуктуларын бүүү-релерин болган сазарынын планна-рын күтсөөн талазы-биле ажалын

ны ажал-агыт дугайын, ажал-агыт контролдулар, партиянын, ажал-агыт болган чер-чер Советтерини шимитирлерин амыралга ботта-дырында дуузалар хүдөзгөчлиг.

Бистиң республиканын Советтери 388 доктамаал комиссияларын түр-гүзүп, аларда 1816 депутаттарын сонган. Муң ажалы активчелер ком-мисияларын ажалында хаара тут-туган.

Танды район Советиния калды ажал-агыт талазы-биле комиссиясы (ларгыз депутат В. И. Рудин) калды ажал-агыт продуктуларын бүүү-релерин болган сазарынын планна-рын күтсөөн талазы-биле ажалын

Совет салымтын өкжидеринге, со-циалдыг өчүгүн камгаларына, ажал-агалым эвес, сораа ажал-лашкын кыллар чоруктар-биле де-мееде ажалыч чоннарды хей-нянти организацияларын ролу дая улуз.

«Тыла даг-дугууну» тулуг өргө-лединде 7 кизи составтыг үрүгүч ажалдар ревизия комиссиясын түргүзүп, хей-нянтини 23 ревизор-ларын батылаан. Хажынышчыларнын болган ажал-агалым эвес чоруктул, материалдары бза эске-аа үнелиг чүдэлери дүрүм өк өнөткөндө өөреникчилерин өнөткөндө, шымарын талазы-биле

тура херэяни талазы-биле өргө-ледиң ачалынгы эш Ровнов хей-нянти шугуу-биле ажалдар чорукту калдырар талазы-биле чүп-аа кылбай турарын, прокуратура, суд органнынын болган Иштка херек-те министрствозунуң талзынан уагучу дружинналарын болган эш-узуурун судтарынын ажалында практиктиг дуузын кошкар көргүзүп турарын ителетки шугүмчүзө.

Күрунени болган хей-нянтини бүгү эрекетерин шимитирлеринге калдык хей-нянтини болган бүт ажалыч чоннарды кийриштерев иштеш чүгүз айттыргын өнөзал ажалыч чоннарды.

РСФСР-ниң төп черлеринин бүт-уруге өргөздирерин ажалдачты-ларын 1962 чылдын июнь 27-де чүчүөл хурамынга эш Н. С. Хру-щевтуң чыгуалганы болза: «Силер, бүдүрүлге өргөздирерин ажалда-чылды бүдүрүлгөн органынча

18,5 млн пуд чедир, күрүнгө 6,6 млн пуд талазын, 21 муң тонна ажалы, 17 муң тонна сүттү болган 1850 тонна дүгүтү сазар хүдөз-лери күтсөдир талазы-биле Со-веттерин, депутаттарын, колхоз-совхозтарын бүдүрүлге өргөздө-лөрини сорулгарын ителетки то-даргай чыгуалган.

Сессияларга куускомияларнын, а ашкыч чоннар хуралдарында кууском кезижүүлөөсүнүн, кидистер, органдашпалар ууртутууларынн ототтор кылдыры—Советтерийн масалар-биле харылдазынын болгаш оларынн ажил-чорудугатынн эти-адирининн чугула аргызы бодурун пилеккале зыйлаат.

Советтерини организиластыг аял-
лап көп хөлийр болур Советтерини
сессияларын чымылдырынын прак-
тикасын шийитилерин-биле экинжи-
ле эргечке чугула.

[illegible]

Талды район Советинин куусоку мурнууа хулаап аалымгаа шити-пираинин куусеелзинин дугайын, шугуучулалар салгындиргаларын, Москва, Липецк болгаш Воронеж

лардын тууралуу алтын терини тазарыштыр каныкканга ийекейдеп кыркып, күш-адамды коюулануу болгаш жерокенеринин күш-ажымыны байлалдарын организмиизацияларга канчалар сагым турарын ай-йле кынап, совет өй-букасы бийжылдарына да минг болот. «Совет жерокенерден хана солунуу үрүлүк үндүртүп, жерокенерини өөрдегилеке болгаш бот-тынманын уран чүгүлө кыркындаткан ханыкындикти түздө.

Барыш-Хемчик району «Бол-
шевик» колхозунда көрөөнчө-
нөрүлү (Даргазы эш Даба Хомуш-
ку) суурун болгон фермаларын
көрөөнчөлөрүн ортунга лекция-
ларын, иштерлердин, культу-
ра-амыралык аяны-бур өрөтөлгө-
нө база үргүчү чөтүрүп, 230 ки-
шиги хлөб быжырымга өрөтөт.
Мисал хөб быжырынын болгон за-
амынын сагыла-чүтүрүм үрөтөтүн
агытыларынын талам-бияе 17
хөтөктөтүн эш-хузууну он суу чу-
гаалык көргөн. Кымыл хөтөтүн
замык организаларында. Бик-
Хөм районун «Халык» колхозунда,
Чуар-Хемчиктин Чура-Бажы. Ийе
сууларга болгон өскө-да чамык
чөтөрдө эш-хузууну суутары
чөтөтүнүн жыйлап турар.

Биле кармалааны элэн өтөтүн,
доктаамл комиссарлар болгон де-
путаттарга, дуааны көртүн турар
апарган.

Тыя АССР-нин Дээди Советтин
депутаттары-биле иштүтүлгөч кө-
чүлү хурады, Дээди Советтин до-
ктаамл комиссарлары-бияе чөтө-
лүдүн кылган, комиссарлар жек-
гуаеринин арызыга хулаагөтөт.

Харьярнын бөлгүмү ажылдаа турар. Херектенер чөбүлдү суутуну но-
матчыларыга илдепкелги киржил.
он санитар бийлаын хайтарар.
колхоз бучуругазинге херектенер-
ни хандышымдыл. оларнын белик
бүзүрүктүлүг ажылдаарына минин
берил турар.

Шак мыныг чиктерер эвөөс эвес.
Каа-Хем районун Бүрөн-Аксы
суурда эш-хузууну сууду шч чыла
бурчугаран сонгаан. он бээр ук суу-
тун сонгулдаа чалгыс-аа катап
болуп көрбөз. чалгыс-аа херекти
чугалашпаяа. Бөлбөй турар. Танлы
районунда болгаш аске-аа чамык
организацияларда эш-хузууну суу-
тарч ажылдаабыл келген.

хууаалдын чоруткан болгаш олар-
ны ажил планинги бийлаан.
Дэди Советтин бүгү депутаттары-
ны сонугукур-биле уураажырын-
га дууалачы кылдыр Дэди Совет-
тин 1-ти сессиянын ажилын
түнөдөдиринги дауыгана материал-
да оларга чорутуп берген. Бо чал-
дым ийгиг кварталда Дэди Соет-

[illegible]

Кызылжаз эш А. Д. Зверевти даргадан пенсияларды чыгуулга уаг ажалды чорудуу турарынын ишкестери иштеликти көргүсүз. Бай-Тайга, Отуз, Танды, Тес-Хем болгаш Эзэри районнарда пенсияларын чыгуулгасын ама чедир тургуспанын шүгүмчүлөө. Пенсиялар чыгуулгасын тургуспанын болгаш кай-ининин талазы-биле социал кайдырыганын районнар кидистеринин ажалын үндөсини-биле акжидире чыгууга практикактик кемчелерин аларын үстүндө райгускомнардын даргаларын-дан нгээр херек.

Совет салттын өкүлдөрү, социалдык өнүгүү кампалдарына, ажил-айгым өөөс, соога ажил-таарыш кылар чорутар-биле демекче ажилчы чопарнык хийниги организацияларын рөлю дүлө удуг.

«Тыңа да-дүтүзгөн» тууралуу орелдешкен 7 кыжи составтан тургучу ачыядаар ревния комиссияны тургузуп, хей-ниитчи 23 ревнеларны басылаан. Ажымдыншчынарын болгаш амын-аркыжы эсе чокуруктуу, материалдарны база эсе кез-баз тунелг тургузарын дүрүм чок ба-биле унаду бижиринири фактыларын ол комиссия илереткен болгаш артык чарыгдаларын ууттааарына, учетту турумчударына дуулаан.

1962 чыдаыл март бол, ан-
рельде туугустуган 240 лапмы
болаш столовая комсомлячында
790 кижи согуштугун. Ийндү
турбуле активтия ашмын органи-
зацтыарчыне даштиг демегелерин
Тыма потребсоюз амга чедир эл-
бала, Самыдаглардан болаш тууга-
даларын хай санын бакталары-
было шыгымы демисиди каян
чорударын, совет салыгга четтестер-
ни кахан уугуларын, ашчыны чона-
рынын үлдэин эрге-ахтарыгга
хамааржы ол тууга херекке хай

жидеринге, ашчыны чонарын хай-
нын бот-тыныгыр организациала-
рынын муракчы дүрүлганын түп-
нэзирине баа лентердирерин уугу
ролюду ашчыны чонар депутаттары-
нын район болаш чонорго Советтери-
нид күсүккэ комитеттеринин ча-
пында хай-нытияны кидистер ойноп
турар. Бистин республикада Со-
веттернин мурунга салдыган со-
рудаларын шийтирилээр таламы
было ол кидистерин чамдыктары
Советтерге уугу дузаны чедирип ту-

лерин хулаагелер болза чер-чере,
колхоз, совхоз бурунуде ашчы-
херестин байдалын хынап көөрү, ко-
лоз ашыл-агыр продуктударын бую-
рун хөвүдери айтырлары болуу.
Чонор шийтирилээр болуу. Чет-
пестер дугаймыза актылар тургу-
сала, а үези келген айтырларыны
ол-ла черинге доран шийтирилээр.
Организациян дриг ашчынын ший-
стилин бир вөөс шийтилээр азыр
болуларча, чедикшикнин буюру-
нуга ирген болуу. Эх Хрушчовту
60 күмөш болаш айтышкыны Со-
веттеринин министрстволарын ол

Хий-нийтийн ихтүр болж ажлаа-
дааг оргилуурчир кидэлэн 1962
чылдын марта Танды райүүкүү-
нүн чалында түртүстүлган. Оон ар-
тектүктэн эш Нетасе, он ашылда 4
нестүктүлор бар. «Хий-нийт бот-
тынынг» организацаларын
ажылын балгасын болган Загеев
күч Советтериниң ууртуп турары-
нын дугайында атырынын район
Советиниң 7-ги сессиязында белет-
көргинге ол кидис аякпейлгич кы-
рыпкыч. Жэзю хий көлдө Советтерге

күндүзүндө үздүр бекетте, азыркында болгон жыйынтыгы организацилаларына практикактик дүзүн кыдыс чедирген. Шагаан-Арык хоорукүссомуну даргалынын штаттаг дашкар орадакчызы пенсционер шм Гордей чедиништерин ажиллап келген.

Улутсүз дружиналарынын жашылуу Улуу-Кем, Хаа-Хем боёгун республиканын өскө-дөз чамык райондарында багыт аякес организацалар. «Сүт-Ху» советтэ дружина куруу үчүн керектэ-биле боёгун кем-херек үчүн керектэ-биле демиселде чедиккенин чордуу турар. Дружинанын командирлэ «ш К. М. Хо-валыгы боёгун өскө-дөз хей дружиниктер өкч аялы дээн ма-дэлэп маднэлтэ.

Чөөн-Техник районун «Искра» колхозунда эш Динсипейин дургузган дружинасы ачылы эки - организастаан, сөөгү чымыл дургузунга эрге-чуррунун чымыл-да урөөшкөн эл колхозга бөлүп кыбызат.

Хэй-хэй дружиналарыны ажилы
эм-дала чыгуур хөндөөд өмс дээрхи
яниир чөгүр, Кызыл-Мажалык боомат
Тээли суугулар, Эрин район-
да уаучу дружиналар кошкыа айма-
дал туурар.

Эрге-чурум урөөкшнлериия бол-
дурбазына, хэй-ниинтияи хөмөс-
лериин аргам-биле хойбуларны
Уругларыни ортузга кижиниинге
ажалын күштелдериинге уагү са-
дары хэй-хэй комссыллар чөдирп
туурар. Ичиди болза-дала бол талаян-
биле комссыляларыны ажилы
болдууда кошкыа калыптар туурар.
Бичири уругларыни талаянда кел-
кере үгүлдеди чөрүктү хэй саныгы
фактылары ол дугайын хөдөчип
туурар.

Ичиди аймадалга боттадырбашан,
республиканыи Советтери масалар-
биле харылалыи улам быжыллар,
Тыва Автономияи Совет Социалистия
Республиканыи айма-агыи бичкөш
культура тургузугунуун бүтү
оругдалары алдарыи-биле күш-
дериинге быжыи-биле күтүрө
болур.

Москва, Липецк болгаи Воронеж

дир дээрлэнгө быжмы-биле бүзүрөп
болуп.

A black and white photograph showing a group of people seated in rows, likely in a conference or assembly. In the foreground, a woman is seated at a desk with microphones, looking towards the left. Other individuals are visible in the background, some looking towards the camera and others looking away.

Чурукта: Эжени Коттон конгрессти-ажыдын тур.
СЭТА-нын фотохрониказы.

[illegible]

«Дуягуик Отарова» 9,15 шакта,
«Мугалым» 7,5 шакта,
«Алтын кыска» 6,5 шакта,
«Башкыт» 6,5 шакта,
«Ташкыт» 6,5 шакта,
«Сары джылдыз» 6,5 шакта,
«Кызыл джылдыз» 6,5 шакта,
«Чайлымы» (2-ги кеззе) 2,30 шакта.

аганда килизинин 23-54 тарымсангалы
инин 37-13, иштисин информация
Солун келбейи барганга 32-75 телефонга дотта.